

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av kol från kolbotten på lämning L1936:1989 (Bygdeå 740), Robertsfors, Västerbotten

Hansson, Anton; Linderson, Hans

2024

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Hansson, A., & Linderson, H. (2024). *Dendrokronologisk analys av kol från kolbotten på lämning L1936:1989 (Bygdeå 740), Robertsfors, Västerbotten*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2024:8). Lund University.

Total number of authors:
2

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

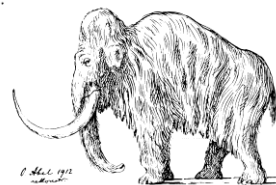
LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUND UNIVERSITY

DEPARTMENT OF QUATERNARY GEOLOGY
KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN
HANS LINDERSON

18 Januari 2024

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2024:08

Anton Hansson & Hans Linderson

**DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV KOL FRÅN KOLBOTTEN PÅ
LÄMNING L1936:1989 (BYGDEÅ 740), ROBERTSFORS, VÄSTERBOTTEN**

Uppdragsgivare: Västerbottens museum, Box 3183, SE-903 04 Umeå.

Kontaktperson: Daniel Sjö Dahl, daniel.sjodahl@vbm.se

Område: Robertsfors **Prov nr:** 87285-87297 **Antal kolprov:** 13

Dendrokronologiskt objekt: Kolbotten KP29-PK34

Resultat dendro:

Dendro nr:	Provnr	Trädslag	Antal år (1 radie om ej annat anges)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalvåret)	Kommentarer (mindre säkert dateringsförslag inom parantes)
87285	KP29	Tall	95	Nära W	1789	1789-1794	
87286	KP29	Tall	49	Ej W	1758	E 1758	
87287	KP29	Tall	53	Ej W	1763	E 1763	
87288	KP30	Tall	94	Nära W, W?	1793	1793-1798	(V 1793/94)
87289	KP30	Tall	64	Ej W	Ej datering		
87290	KP30	Tall	51	Ej W	Ej datering		
87291	KP31	Tall	37	Nära W	Ej datering		
87292	KP31	Tall	123	Nära W	Ej datering		
87293	KP32	Tall	81+~3	Ej W	1752	E 1755	
87294	KP32	Tall	75	Ej W	1746	E 1746	
87295	KP33	Tall	72	Nära W	Z		
87296	KP33	Tall	67+~20	Ej W	Z-12		
87297	KP34	Tall	115	Nära W	1792	1792-1797	

Kommentarer till ovanstående resultattabell

Virket till de daterade proverna kan vara avverkade någon **gång åren 1793-1794** om ett gemensamt fällningsår förutsätts. Mest troligt har avverkning skett vinterhalvåret 1793/94.

Virket till prov 87295-296 korrelerar inbördes utifrån år Z, som dock ej har gått att knyta till ett kalenderår.

Dessa två prov samt de övriga odaterade proverna korrelerar ej mot de daterade proverna vilket skulle kunna tyda på att dessa kan ha en avvikande ålder. I uppgifter från uppdragsgivaren framgår det att kolbotten är registrerad som två resmilor men att man vid provtagningen inte kunde skilja dessa två åt.

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendroidentitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten. Anges sp=0 menas splinten observeras utanför ytterst/yngsta årsring men årsringen är inte inmätt eftersom den inte är komplett.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare, Lunds Universitet

Sölvegatan 12, S-223 62 Lund Tel. +46-46-2227891, Fax +46-46-2224830 e-mail: Hans.Linderson@geol.lu.se

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.

Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.

Proverna kommer att ingå i RAÄ's arkiv och förvaltas av laboratoriet

Vid extern kommunikation av resultaten i den här rapporten önskas omnämnande av laboratoriet.

Vid referens till rapporten: *Hansson, A. & Linderson, H. 2024. Dendrokronologisk analys av kol från kolbotten på lämning L1936:1992 (Bygdeå 741), Robertsfors, Västerbotten. Nationella laboratoriet för vedanatomi och dendrokronologi rapport 2024:08. Lund: Lunds universitet.*